

langt sværere for mange at modsætte sig den, end det vilde være at modsætte sig Forslag, der kom fra en eller anden Regeringskommission eller en blandet parlamentarisk-gejstlig Kommission. Det er det farlige derved. Det ærede Medlem talte om afdøde Sofus Høgsbros Stilling, og at han netop gerne vilde have, at Menighederne skulde vælge, men man maa stadig erindre, at Menighederne for Sofus Høgsbro betød noget ganske andet end det, som der her er Tale om. Her er der Tale om Sognemenigheder og Stiftsmenigheder, men det er netop den Tanke, at Menighederne begrænsedes af bestemte Sognegrænser, som Sofus Høgsbro og den kirkelige Retning, han tilhørte, alle Dage have bekæmpet paa det kraftigste. Det ærede Medlem lod ogsaa skinne igennem, at han ingenlunde var tilfreds med den Maade, hvorpaa det gøres. Det er ganske betegnende, at grundtvigske Frimenigheder, som sikkert adskillige Medlemmer i denne Sal staa i nært Forhold til, ere ganske udelukkede fra Indflydelse gennem denne Kommission. Det er ganske ejendommeligt. Gud ved, om alle Medlemmer i Salen rigtig have tænkt over denne Kendsgerning, at her vilde vi høre Kirkens Røst — det er jo Meningen — men nogle af de grundtvigske Frimenigheder flere Steder i Landet ere ganske afskaarne fra at faa Medindflydelse, fordi disse Frimenigheder staa uden for Folkekirken, og ikke saaledes, at de med Rette staa uden for den, men saaledes, at de af et daarligt kirkeligt Regimente ere tvungne ud af Folkekirken? Det ærede Medlem for Storeheddinge nikker, og jeg ved, at han er enig med mig deri. Det er sikkert en Ting, som meget faa Medlemmer her i Salen rigtig have tænkt over, hvad det betyder, at vi nu skulde høre Kirkens Røst, men at vi gøre det samme som et kirkeligt Regimente, der er blevet fordømt af Befolkningen, har gjort, nemlig at udelukke Folk, der staa fuldt ud paa evangelisk-luthersk Grund, men ikke kunne bøje sig for alle de ydre kirkelige Ordninger og Indretninger. Saaledes vil der ogsaa i Fremtiden, naar vi faa en Kirkeforfatning, blive Masser af religiøse Mennesker i Frimenighederne, som ikke kunne

bøje sig for alle disse ydre Ordninger og Indretninger, som i Grunden ikke have noget med Religionen at gøre, og de ville blive udelukkede fra Kirken og udelukkede fra Brugen af det Kirkegods, som med fuld moralsk og religiøs Ret staar til deres lige saa meget som til andre religiøse Menneskers Raadighed.

Til den højtærede Kultusminister skal jeg gøre nogle faa Bemærkninger. Han gik ikke meget grundigt eller omstændeligt ind paa, hvad jeg havde sagt. Den højtærede Kultusminister mente, at en demokratisk organiseret Folkekirke eller Statskirke vilde være en farligere Modstander for Socialdemokratiet — det var jo Meningen af hans Ord — end den nuværende Folkekirke, som var svagere. Han mente altsaa, at Folkekirken eller Statskirken vilde styrkes og konsolideres ved den Kirkeforfatning, han tiltænker den, og derved blive en kraftigere Modstander af Socialdemokratiet. Jeg troede nu egentlig, at Modstanden mod Socialdemokratiet var et ganske verdsligt Spørgsmaal, jeg troede egentlig ikke, at det kom Religionen ved. I alt Fald mente jeg, at Religionen eller Kristendommen ikke var tjent med, at man inddrog saadanne Spørgsmaal i Debatten. Det er nemlig ganske rigtigt, at Statskirken alle Dage har været en socialt-konserverende og meget ofte politisk-reaktionær Magt, og det er ogsaa rigtigt nok — det har jeg før sagt — at en saadan konsolideret Statskirke, uafhængig af Folkemagten, vilde være kulturfjendtlig, vilde let fristes til at modsætte sig Tidens ny Tanker. Alligevel overraskede det mig, at den højtærede Minister drog dette Synspunkt frem. Nu er det jo ikke en Gang rigtigt, at denne af Folkemagten uafhængige Statskirkes Raadighed over Statens Ejendom, som vi her faa, bliver særlig demokratisk ordnet. Det vide vi intet om. Denne Kirkekommission er ingenlunde særlig demokratisk, og det farlige ved den er, at den paa en Maade er et Grundrids, at den udkaster Grundridset, hvorefter Kirkeforfatningen vil blive opført, og dette Grundrids er ingenlunde særlig demokratisk. Valgmændene skulde vælges af Menighedsraadene, men disse ere ingenlunde demokratisk sammensatte. Menighedsraadene skulde vælges ved Forholds-